

Mahrs, Petter
Tel: 010-698 12 41
petter.mahrs@naturvardsverket.se

BESLUT
2015-03-30 Ärendenr:
NV-00956-15

Beslut om skydds jakt efter knobbsäl i Västra Götaland, Halland och del av Skåne län

Beslut

Naturvårdsverket beslutar att tillåta skydds jakt efter totalt 160 knobbsälar.

Naturvårdsverket beslutar att skydds jakten får ske på annans jaktområde.

Naturvårdsverket beslutar att skydds jakten får ske från stillaliggande båt med motorn igång.

Naturvårdsverket beslutar att skydds jakten, vid sidan av klass 1, även får ske med kulammunition av klass 2.

Naturvårdsverket beslutar att detta beslut ska gälla även om det överklagas.

Villkor för skydds jaktens genomförande

Jaktområde

Skydds jakten får ske inom svenskt territorialvatten inom Skagerrak och Kattegatt inom

- Västra Götalands län
- Hallands län
- följande kommuner i Skåne län
 - o Båstad
 - o Ängelholm
 - o Höganäs
 - o Helsingborg

Jakträttsinnehavare ska informeras om skydds jakten och få ta del av det här beslutet innan skydds jakten börjar.

Jakttid

Skyddsjakten får ske under tiden

- 20 april till och med 20 maj 2015
- 16 juli till och med 31 december 2015
- 1 januari till och med den 31 mars 2016

Antal knobbsälar som får fällas

Naturvårdsverket beslutar att totalt 160 knobbsälar ur bestånden i Kattegatt och Skagerrak får fällas under skyddsjakten. Tilldelningen fördelas i tid och mellan länen enligt följande.

Västra Götalands län

20 april till och med 20 maj 2015	15 knobbsälar
16 juli till och med 31 december 2015	50 knobbsälar
1 januari till och med 31 mars 2016	20 knobbsälar

Hallands län

20 april till och med 20 maj 2015	10 knobbsälar
16 juli till och med 31 december 2015	30 knobbsälar
1 januari till och med 31 mars 2016	15 knobbsälar

Del av Skåne län

20 april till och med 20 maj 2015	5 knobbsälar
16 juli till och med 31 december 2015	10 knobbsälar
1 januari till och med 31 mars 2016	5 knobbsälar

Vem som får jaga

Den som jagar knobbsäl från båt ska ha gått utbildning i säljakt. Utbildningen ska vara organiserad av jägarorganisation i Sverige eller Finland.

Den som jagar ska betala viltvårdsavgift för statligt jaktkort till Kammarkollegiet.

Jaktmetod och tillåtna jaktmedel

Skyddsjakten får bedrivas

- från land
- från is
- från konstruktion som är fäst på botten
- från stillaliggande båt (antingen med motorn på eller av)
- med typgodkänt fångstredskap

Skyddsjakten ska i möjligaste mån ske mot gråsälar som observerats orsaka skada och befinner sig inom 50 meter från skadedrabbade redskap.

Bärgning och provtagning

Fällda sälar ska så långt som möjligt bärgas. Den som bärgar knobbsäl ska skicka in prover till Naturhistoriska riksmuseet. Information och handledning om provtagning och liknande finns tillgänglig genom Naturvårdsverkets kundtjänst.

Webbplats: www.naturvardsverket.se/saljakt
E-post: viltforvaltning@naturvardsverket.se
Telefon: 010-698 10 00 (öppettider vardagar 08:00-16:30)

Kontakta Naturvårdsverket innan och efter skyddsjakt

Innan skyddsjakten

Den som deltar i skyddsjakten efter knobbsäl ska kontakta Naturvårdsverket närmaste vardag innan jakten startar. Detta för att få information om hur många djur som återstår av tilldelningen i aktuellt län.

Efter skyddsjakten

Den som skjutit säl inom ramen för skyddsjakten ska meddela detta till Naturvårdsverket närmaste vardag efter en säl skjutits.

Vid kontakt om fälld säl ska dessa uppgifter lämnas:

- skyttens namn, adress, telefonnummer och e-postadress
- exakt plats och tidpunkt då sälen sköts
- om sälen bärgades

Kontaktuppgifter till Naturvårdsverkets kundtjänst

Webbplats: www.naturvardsverket.se/saljakt
E-post: viltforvaltning@naturvardsverket.se
Telefon: 010-698 10 00 (öppettider vardagar 08:00-16:30)

Undantagna områden

Inom skyddsjaktområdet kan det finnas skyddade områden där andra regler för skyddsjakt efter säl gäller. Det kan exempelvis vara sälskyddsområden, Natura 2000-områden, naturreservat eller nationalparker. Länsstyrelsen i aktuellt län kan lämna information om var sådana områden finns och vilka regler som gäller där.

Åtterrapporing efter skyddsjakten

Om länsstyrelsen i respektive län vill tar Naturvårdsverket gärna emot en redogörelse över erfarenheter från skyddsjakten samt vilka effekter skyddsjakten haft på sälskadornas omfattning i aktuellt län.

Uppgifterna kan mejlas till registrator@naturvardsverket.se senast den 29 februari 2016. Märk mejlet med ärendenumret NV-00956-15.

Bakgrund

Yttrande från Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten ställer sig bakom skyddsjakt efter knobbsäl under liknande omfattning som tidigare år. Havs- och vattenmyndigheten skriver i sitt yttrande till Naturvårdsverket att antalet inrapporterade sälskador för 2013 har ökat med drygt 15 procent från tidigare år sett till hela landet. Myndigheten

bedömer även att mörkertalet för rapportering av sälskador är stort och att det faktiska antalet skador sannolikt är betydligt högre.

Av yttrandet framgår att det aktuella jaktområdet i Skåne län främst är skadedrabbat när det gäller torskfiske med garn och krok. I Hallands län drabbas olika sorters fiske efter torsk, vitling samt plattfisk. För Västra Götalands län har skaderapporter kommit in för fiske efter sill och makrill. Även kräftfiske med bur har angetts sälskadat.

Havs- och vattenmyndigheten konstaterar att höstkvoten för jakten även kan omfatta de tre till fyra första månaderna för 2016 för att minska de allvarliga skadorna på sillfisket. Vidare anger myndigheten att skyddsjakten kan utökas geografiskt och även omfatta Skåne, Blekinge och Gotlands län.

Yttrande från Naturhistoriska riksmuseet

Naturhistoriska riksmuseet bedömer att skyddsjakt efter knubbsäl kan genomföras under liknande omfattning som tidigare år vad gäller jaktområde och tilldelning. En förlängning av tid för skyddsjakt till 31 mars kan ske utan problem.

Jaktområde

En utökning av jaktområdet till att även innefatta de fyra kommunerna i nordvästra Skåne län (Båstad, Höganäs, Ängelholm och Helsingborg) kan ske. Däremot bör skyddsjakt i övriga Skåne län samt Blekinge län inte tillåtas då populationen i området består av tre bestånd. Det ena tillhör Kattegatt där tillväxten är stark och antalet djur högt. Det andra ett mindre svenskt/danskt bestånd vilket inte har lika god tillväxt. Det tredje beståndet finns i Kalmarsund och ner till Blekinges ostkust. För de två sistnämnda bestånden bör det inte tillåtas skyddsjakt.

Tilldelning

Ett något högre uttag än tidigare år är möjligt. Bestånden har haft en god tillväxt under stora delar av 2000-talet. Dock drabbades beståndet av säldöd under 2014 och omkring 3 000 knubbsälar dog i fågelinfluensa varför en höjning ska ske med försiktighet. Förslagsvis kan en höjning av tilldelningen om ske med tio procent. Förra året sköts omkring 140 knubbsälar under skyddsjakten.

Jakttid

En förlängning av jakttiden till 31 mars kan ske utan problem anser riksmuseet. Jakttiderna bör ges var sin tilldelning för att tillgodose skyddsbehovet under hela året.

Skrivelse från Svenska Jägareförbundet

Svenska Jägareförbundet föreslår i en skrivelse till Naturvårdsverket att skyddsjakt efter totalt 300 knubbsälar ska tillåtas i Skåne-, Hallands- och Västra Götalands län. Förbundet föreslår även att provtagningskrav ska motsvara Naturvårdsverkets förslag till regeringen 2014.

Skäl till beslutet

Aktuella bestämmelser

Naturvårdsverket får besluta om skyddsjakt efter säl på eget initiativ om det behövs för att förhindra allvarlig skada. Naturvårdsverket ska innan beslutet samråda med Havs- och vattenmyndigheten. Detta framgår av 23 b § jaktförordningen (1987:905). Naturvårdsverket kan även be andra myndigheter yttra sig i ärendet, med stöd av 6 och 7 §§ förvaltningslagen (1986:223).

Tillstånd till skyddsjakt får ges för att förhindra allvarlig skada på exempelvis fiske. Skyddsjakt får beviljas om det inte finns någon annan lämplig lösning. Skyddsjakten får inte försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Detta framgår av 23 a § jaktförordningen.

Om Naturvårdsverket fattar beslut om skyddsjakt framgår det av 9 b § jaktförordningen att ska vi ange

- vilka arter som berörs och antalet djur som får fällas,
- vilka medel och metoder som får användas,
- vilken tid och vilket område som avses,
- de villkor som i övrigt behövs för att så långt som möjligt undvika skador eller olägenheter av betydelse för den berörda artens bestånd, och
- den kontroll som kommer att ske.

Huvudregeln är att jakt inte får bedrivas från fordon där motorn är igång. Det framgår av 31 § jaktlagen (1987:259). Naturvårdsverket får dock besluta om undantag från detta. Naturvårdsverket får även besluta att skyddsjakt får bedrivas på annans jaktområde. Dessa undantag får ges med stöd av 24 d § jaktförordningen.

Naturvårdsverket kan ge tillstånd att skyddsjakt efter säl, vid sidan av klass 1-, även får ske med klass 2-ammunition och därmed medge undantag från 16 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. Undantaget får medges med stöd av 43 § samma föreskrift.

Naturvårdsverket kan besluta att ett skyddsjaktbeslut ska gälla även om det överklagas, detta med stöd av 59 § jaktförordningen.

Kungörelsedelgivning av beslutet får ske om en obestämd krets ska delges, vilket framgår av 49 § delgivningslagen (2010:1932).

Skyldigheter som följer av Sveriges EU-medlemskap

Knubbsälen är upptagen i det så kallade art- och habitatdirektivet, bilagorna 2 och 5 till rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter. Det innebär att Sverige som EU-land måste vidta vissa åtgärder, exempelvis

- utse särskilda bevarandeområden och inom dessa tillståndspröva alla verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön och

- säkerställa att exempelvis jakt på knubbsäl är förenlig med upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för arten

Rekommendationer från Helsingforskommissionen

Helsingforskonventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö (Helcom) har slagit fast att viss jakt på säl kan tillåtas för populationer som uppnått gynnsam bevarandestatus. Detta innebär att skyddsjakt kan få bedrivas om populationen haft en stadig positiv tillväxt under lång tid. Jakten får inte äventyra denna tillväxt eller ge andra problem för förvaltningen av arten.

Helsingforskommissionen, konventionens styrande organ, föreslår att det undre referensvärdet för varje bestånd bör ligga på minst 10 000 knubbsälar. Därmed säkras den biologiska nivån som krävs för att upprätthålla ett livskraftigt bestånd. Överstiger beståndet 10 000 knubbsälar kan jakt tillåtas om beståndet har långsiktig positiv tillväxt.

Nationell förvaltningsplan och miljöövervakningsdata

Havs- och vattenmyndigheten har i Nationell förvaltningsplan för knubbsäl i Skagerrak och Kattegatt från 2012 angett att populationen för knubbsäl ska ha en gynnsam bevarandestatus och att knubbsälspopulationen ska ha en neutral eller positiv utveckling.

Sedan år 2002 har knubbsälsbestånden i både Skagerrak och Kattegatt haft en tillväxttakt om i genomsnitt sju-åtta procent. Båda bestånden överstiger var för sig referensvärdet om 10 000 djur. Beståndet i Kalmarsund har en tillväxt om cirka nio procent, men når inte upp till 10 000 djur, varför jakt inte bör tillåtas på beståndet.

Det bedöms idag finnas totalt 25 000 knubbsälar inom samtliga bestånd.

Naturvårdsverkets bedömning

Förhindrande av allvarlig skada

Sälskadorna i Sverige har de senaste tio åren fortsatt att öka. Redan 2005 uppskattade dåvarande Fiskeriverket att kostnader för skador orsakade av säl till cirka 55 miljoner kronor.

Marina miljöövervakningsdata för området visar att knubbsälspopulationen är stabilt ökande och uppgår till minst 30 000 djur i Skagerrak och Kattegatt. Enligt Havs- och vattenmyndighetens yttrande till Naturvårdsverket har skadorna orsakade av sälar det senaste året ökat med minst 15 procent. Ökningen av skadorna sker samtidigt som Program Sälar & Fiske under en längre tid arbetat för att utveckla fiskeredskap och fiskemetoder som ska vara säkra för sälangrepp.

Naturvårdsverket konstaterar att fisket i Västra Götalands-, Hallands- samt delar av Skåne län i stor omfattning allvarligt skadas av angrepp av knubbsäl. De allvarliga skadorna uppkommer under hela fiskesäsongen och på de arter som är avgörande för fiskerinäringen i området, exempelvis torsk, sill och makrill. De flesta fiskemetoder drabbas av sälskador, såsom garn, krok och även burfiske

efter kräfta. Exempelvis är sillfisket under de tre första månaderna på året särskilt allvarligt drabbat av sälskador.

Mot bakgrund av den faktiska ökningen av såväl knobbsälspopulationen som antalet sälskador gör därför Naturvårdsverket bedömningen att allvarliga skador på fisket kommer fortsätta öka även kommande år om inte som skydds jakt tillåts i området.

Naturvårdsverket gör därför bedömningen att skydds jakt efter knobbsäl är motiverad för att förhindra fortsatt allvarlig skada.

Gynnsam bevarandestatus

Nivån för den biologiskt säkra nivån som krävs för att upprätthålla ett livskraftigt bestånd för arten är satt till 10 000 djur per bestånd. Jakt kan tillåtas utan att gynnsam bevarandestatus för arten äventyras om beståndet överstiger denna nivå och har haft en långsiktig positiv tillväxt.

Enligt Havs- och vattenmyndighetens senaste marina miljöövervakningsdata från år 2013 finns det över 20 000 knobbsälar i Kattegatt och Skagerrak. Det totala antalet knobbsälar i Skagerrak och Kattegatt har ökat med i genomsnitt 7-8 procent sedan år 2002. Naturvårdsverket bedömer därför att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för knobbsälsbestånden i Kattegatt och Skagerrak inte äventyras av att upp till 160 individer fälls.

Naturvårdsverket bedömer vidare att en förlängning av jakttiden till 31 mars 2016 jämfört med tidigare år kan tillåtas utan att det riskerar att äventyra gynnsam bevarandestatus för arten.

Annan lämplig lösning

Det finns flera olika skadeförebyggande åtgärder som generellt sett vidtas för att minska sälskadorna på fisket, exempelvis;

- fiske vid olika tidpunkter på dygnet
- försök att skrämja sälar vid fiskeplatserna
- vakt av nät
- fiske i kortare perioder
- byte av fångstplatser

Trots skadeförebyggande åtgärder ökar skadorna. Havs- och vattenmyndigheten konstaterar även att samma skadegörande individer trots försök till förebyggande åtgärder återkommer och fortsätter orsaka allvarliga skador. Det är alltså sannolikt ett begränsat antal individer som återkommer till redskapen och söker föda, och att dessa individer inte påverkas av skadeförebyggande åtgärder. Vidare har Program Sälar & Fiske under längre tid arbetat för att utveckla fiskeredskap och fiskemetoder som ska vara säkra för sälangrepp. Det finns dock fortfarande få alternativa fångstmetoder som är lämpliga i Sverige och som inte drabbas av sälskador.

Då skadeförebyggande åtgärder i stort är verkningslösa gällande skadegörande individer bedömer Naturvårdsverket att skydds jakt är det enda kvarvarande alternativet för att förhindra fortsatta allvarliga skador.

Övrigt

Vi bedömer att skyddsjakten i år kan utökas geografiskt till att även omfatta Båstad, Höganäs, Ängelholm och Helsingborgs kommuner i nordvästra Skåne län. Detta då skadebilden i övrigt liknar den i Hallands- och Västra Götalands län. Beståndet som rör sig i nordvästra Skåne län ingår i Kattegattsbeståndet och det är rimligt att skyddsjakt riktas mot beståndet i sin helhet för att förhindra allvarlig skada.

Jakttiderna har satts för att minska risken för allvarliga skador för fisket och samtidigt ta hänsyn till sälarnas behov av ro under kutningstiden.

För att förhindra allvarliga skador på fångst och redskap bör skyddsjakten i första hand riktas mot sälar som befinner sig nära fiskeredskap.

För att skyddsjakten ska kunna ske på ett effektivt och framgångsrikt sätt kan det vara nödvändigt att skyddsjakten efter knobbsäl bedrivs på annans jaktområde. Exempelvis om fiskeredskap ligger nära gräns till annans jaktområde men skadegörande sälar i huvudsak befinner sig i detta område.

För att snabbt komma fram till en fälld säl för att bärga den får jakten ske från båt med motorn påslagen. Jakten får även ske med ammunition av klass 2 för att möjliggöra användningen av ammunition som minskar risken för rikoschetter.

Verkställighet och kungörelse

Med hänsyn till att skadorna är allvarliga och pågående är det viktigt att skyddsjakten kan inledas så snart som möjligt. Detta är nödvändigt för att förhindra att ytterligare allvarliga skador uppstår. Naturvårdsverket bedömer därför att det finns skäl att beslutet ska gälla även om det överklagas. Med hänsyn till berördas möjligheter att ta del av beslutet bestäms att jakten får inledas den 20 april.

Beslutet delges genom så kallad kungörelsedelgivning. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Naturvårdsverket på Forskarens väg 5 i Östersund.

Uppllysning om hur man överklagar, se bilaga 1.

Beslut i detta ärende har fattats av biträdande avdelningschefen Rikard Janson efter föredragning av handläggaren Petter Mahrs. I ärendets handläggning har även enhetschefen Ingela Hiltula, sektionschefen Carl Mikael Strauss och juristen Camilla Frisch deltagit.

För Naturvårdsverket

Rikard Janson

Petter Mahrs

Kopia till:

Miljödepartementet
Näringsdepartementet
Havs- och vattenmyndigheten
Naturhistoriska riksmuseet
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Skåne län
Kustbevakningen
Naturstyrelsen, Köpenhamn
NaturErhvervstyrelsen, Köpenhamn
Miljødirektoratet, Trondheim
Fiskeridirektoratet, Bergen
Jägarnas Riksförbund
Program Fiske & Sälar
Svenska Jägareförbundet
Svenska Naturskyddsföreningen
Svenska Rovdjursföreningen
Sveriges Fiskares Riksförbund
Sveriges Fiskevattenägareförbund
Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund
Viltskadecenter
Världsnaturfonden WWF

Bilaga 1

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten i Stockholm.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och det ska vara undertecknat.

I skrivelsen ska ni ange:

- namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

- vilket beslut som ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

- hur ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

- om det finns motparter i ärendet bör ni ange deras namn, adress och telefonnummer.